

MIDD pārskats: pret Latviju un Rietumiem vērstās GRU sabotāžas kļūst bīstamākas

Avots: Sargs.lv

Pērn turpināja pieaugt krievijas specdienestu īstenoto sabotāžu apjoms pret Rietumeiropas valstīm, tostarp Latviju, secināts Militārā izlūkošanas un drošības dienesta (MIDD) aizvadītā gada darbības publiskajā pārskatā. Izlūki norāda, ka krievijas dienesti sākuši izmantot arvien bīstamākas metodes dažādu sabotāžas aktu īstenošanā, arvien mazāk rēķinoties ar iespējamām sekām.

Šādu sabotāžas aktu turpināšana un pastiprināšana rada arvien jūtamākus draudus sabiedrībai, kas var izpausties ne tikai īpašuma vai infrastruktūras apzinātā bojāšanā, bet arī izraisīt smagākas sekas, tostarp civiliedzīvotāju upurus.

MIDD norāda, ka līdz šim izplatītās sabotāžas operācijas, kas vairāk zināmas kā ļaunprātīgas dedzināšanas, papildinājuši arī citi darbības veidi – fiziski uzbrukumi un spridzināšana, izmantojot rūpnieciski ražotus prekursorus jeb militārās sprāgstvielas. Šo faktu apliecina 2025. gada novembrī veiktais sabotāžas akts pret Polijas dzelzceļa infrastruktūru.

Kā uzskata dienests, ar šādām darbībām krievija turpina demonstrēt, ka savu ģeopolitisko mērķu sasniegšanai ir gatava izmantot jebkādas metodes un līdzekļus, tostarp īstenojot kinētiska rakstura darbības ārvalstīs.

Pērn krievijas veikto sabotāžas operāciju mērķis gan Eiropā, gan Latvijā bija sabiedrības iebiedēšana un politisko lēmumu ietekmēšana jautājumos par atbalstu Ukrainai. Vienlaikus sabotāžas operāciju mērķis bija arī vājināt Latvijas iedzīvotāju noturību un vēlmi pretoties Kremļa režīma agresīvajām darbībām. Kā norāda MIDD, šis mērķis skatāms plašākā kontekstā kā krievijas operācija pret Rietumvalstīm, šķeļot to vienotību.

Saskaņā ar MIDD publisko pārskatu par sabotāžas operācijām Latvijā un citās valstīs ir atbildīga krievijas bruņoto spēku Ģenerālštāba Galvenā pārvalde jeb GRU. Ņemot vērā, ka šobrīd

krievijas vēstniecības piesegā strādājošie GRU virsnieki ir izraidīti, sabotāžas īstenotāju vervēšana galvenokārt notiek tiešsaistes saziņas platformās. Izplatītākā no tām ir "Telegram".

Kā norāda Latvijas militārie izlūki, GRU savu plānoto sabotāžu īstenošanai cilvēkus galvenokārt meklē Latvijas sabiedrības marginālajās grupās. Šādas personas bieži ir neizvēlīgas naudas iegūšanas veidos, cieš no dažādām atkarībām vai ir saistītas ar kriminālo vidi. Tieši šādi cilvēki visbiežāk ir gatavi veikt noziegumus par naudu, nerēķinoties ar sekām. Tiesa, kā uzsver MIDD, GRU skatījumā šādi cilvēki ir "vienreizlietojami instrumenti" – lēts un aizstājams resurss. Praksē šādi sabotāžu īstenotāji pēc atklāšanas un apcietināšanas tiek pamesti likteņa varā.

MIDD arī apraksta, kā darbojas GRU piedāvātā "ātrās peļņas" shēma.

Sākotnēji GRU aģenti izplata reklāmas kādā "Telegram" grupā, piedāvājot "vieglu darbu" un ātru peļņu. Ja ar potenciālo sabotāžas īstenotāju izdodas izveidot kontaktu, viņam tiek uzticēts mazāk nozīmīgs uzdevums, piemēram, fotografēt dzelzceļa infrastruktūru. Ja persona šajā uzdevumā sevi pierāda, seko nākamais – īstais uzdevums, kuram sabotāžas organizatori sagādā sprāgstvielas vai citu aprīkojumu. Tiklīdz sabotāža ir veikta, GRU virsnieki pārtrauc saziņu ar izpildītāju, pametot viņu likteņa varā. Parasti šādu noziegumu izpildītāji tiek aizturēti.

MIDD atgādina, ka sods par šādiem, šķietami nenozīmīgiem noziegumiem ir ārkārtīgi smags, jo tie tiek kvalificēti kā sabotāža krievijas specdienestu uzdevumā, proti, palīdzība nedraudzīgas valsts darbībās pret Latvijas nacionālās drošības interesēm. Šādos gadījumos izpildītājiem jāreķinās ar brīvības atņemšanu līdz 20 gadiem.

Ar pilnu MIDD 2025. gada darbības publisko pārskatu var iepazīties: https://www.midd.gov.lv/sites/midd/files/document/MIDD_parskats_2025.pdf